

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocialno glasilo.

Štev. 21.

V Ljubljani, v soboto 25. maja 1901.

Letnik VI.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — **Naročnina** je za vse leto 8 K, za pol leta 4 K, za četr leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oglasila** se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani, **Gradišče št. 15**. Uradne ure od ure 3—6 pop. — **Oglasila** se računajo po navadni ceni.

Pogubna politika.

Politika nar. napredne stranke zadnjih časov nam kaže, da gre ta stranka rakovo pot, ker se poslužuje najpodlejših sredstev v dosego svojih namenov. Na čelu te politike stoji dr. Tavčar, mož, ki je šel z geslom „Boj klerikalizmu“ v parlament. To svoje načelo je on dosledno že popreje izvrševal in je še dandanes izvršuje.

Bili so časi, ko se je dalo z narodno stranko še shajati, časi, ko so še duhovniki „Narod“ čitali, bili celo njegovi naročniki, bili so časi, ko se je slednji sramoval, imenovati „liberalec“ in jih je „Narod“ dosledno tajil. A dandanes? V dno duše sram mora biti duhovnika, ki dandanes simpatizira z liberalci, ki odobrava njihovo politiko. Ali je mogoče, da bi oznanoval deset božjih zapovedi, ob enem pa hvalil liberalce — brezverce? Zdi se nam, da bi tak duhovnik zgrešil svoj poklic. Poglejte, kakó spoštujejo svoj stan vojaki, učitelji, obrtniki, uradniki, da celo delavci. Spominjamo se, da je nekdanj spisal Fr. Govekar povest, v kateri je smešil nekega učitelja, in vse liberalno učiteljstvo je protestiralo proti sramoteni svojega stanu. A, tempora mutantur. Danes je Govekar sourednik „Narodov“, saj se gre za boj proti klerikalizmu in to je glavna stvar. Vedno bolj redko so posejani duhovniki, ki so pristaši če tudi ne javno, pa vsaj tajno liberalne stranke. Mislimo, če ima človek le količkaj ljubezni in spoštovanja do svojega stanu, da se v takej družbi ne more srečnega čutiti! Take duhovnike sicer liberalci kujejo v zvezde, ker jim služijo za „štafažo“, a v srcu jih misli sto in sto „far je far“, tako kot njihov voditelj.

Če pregledamo vse delovanje dr. Tavčarja in njegove stranke, tedaj vidimo, da je delaven

samo v razdiranju. Boj katoliški cerkvi, njenim napravam, njenim zastopnikom, to načelo se kaže v vseh posameznih fazah njenega delovanja, iz druge strani pa uničenje gospodarskih naprav, katere s tolikim trudom in navdušenjem uprizarja katoliško-narodna stranka v korist slovenskega kmeta. Priti moramo enkrat vsi do tega prepričanja, da kar bomo mi storili v korist ljudstvu, da to liberalcem prav gotovo ne bo všeč. Noben duhovnik, noben škof, noben slovenski rodoljub ne bo liberalni stranki ustregel, ako bo ravnal po svoji vesti!

Liberalna stranka je tako terorizirala svojo „inteligenco“, da ta sploh nima nobenega svojega mišljenja. Da, tako daleč je prišlo, da bodo izobraženi ljudje, ki tiče že v visoki starosti, prisegli na to, kar „Narod“ piše. V tem tiči moč dr. Tavčarja. Ko bi on ne imel „Naroda“, oziroma največ delnic „Narodne Tiskarne“ v svojih rokah, bi bil danes politična ničla. Tako pa mora plešati za njim vse uredniško osebje „Slov. Nar.“ in za njim stopica vsa izobražena slovenska inteligenca. Malovrh je mašina, ki tako tiska, kakor se na njo pritiska.

Naša sveta dolžnost je, da poučujemo ljudi, da se nam ni bati papirnatega strahu v obliki „Naroda“. So ljudje, ki obsojajo njegovo pisavo, a se strašno boje njegovega biča. Priti moramo tudi do prepričanja, da nas ljudje, ki so že radi tatvine v ječi sedeli, sploh razžaliti ne morejo. Sploh pa skrbimo za boljšo prihodnjo generacijo. Do kosti je spridena sedanja inteligenca, tako terorizirana, tako zapeljana, da se je Bog usmili. Prišli bodo časi, ko bodo liberalci še kleli dr. Tavčarja, da je tako daleč zavozil liberalno politiko. Mi pa zvesti sinovi svojega krščanskega in slovenskega rodu si bomo v svesti, da smo storili v polni meri svojo dolžnost, ko smo ho-

teli ljudstvu rešiti najdražji svetinji: vero in narodnost!

Izvirni dopisi.

Iz Idrije, 20. aprila. Naša „Jednakopravnost“ se zaletuje kakor kak pijanec sedaj na levo, sedaj na desno. V prvih 3 številkah je lasala socialne demokrate, a ko jo je okrcal Rinaldo v zadnjem „Rudečem praporju“, ji je tako sapo zaprlo, da v 4. številki demokratov ne omenja, pač se pa z vso silo vrže nad klerikalce. Ali tu ima pa grozno smolo, kaže se, da komaj 4 številke staro dete še nič ne pozna idrijskih razmer, a po otročje hoče imeti povsod prvo besedo. Za danes naj omenimo le kar piše v odstavku „naša cerkev“. Toži namreč dekana, da za hišo božjo nič ne skrbi. In vender je vsakemu odrašenemu Idrijčanu znano, koliko se je storilo v zadnjih petih letih za naše cerkve. Prenovilo se je veliko in zdatni stroški pokrili so se s prostovoljnimi doneski. Tudi farna cerkev se je lansko leto popravljala v kolikor so to pripustili denarni pripomočki. Ako pa ni še vse po želji „Jednakopravnosti“ naj kar v svojem obližji popraša in takoj bo zvedela, kje je zavira. Piše namreč: „zagraje okrog nje (župnijske cerkve) leže zlomljene na tleh“.

Gospoda, ali ne veste, kako ste se s tem sama sebe obsodila? Čigava pa je zagraja okrog cerkve? Saj je pač znano, da je cerkev skoraj za meter svojega sveta prepustila županstvu, da je razširila cesto in da se je takrat občina zavezala, kamenite stebre in zagrajo okoli cerkve narediti. Začel je to delo pokojni župan Štefan Lapajne, oče sedanjega župana in zalagatelja „Jednakopravnosti“. Ako občina ni držala besede, da je namreč samo nekaj kamenitih stebrov in

Asuntina.

Bili smo že pri sadji in komaj sem že mogel brzdati svojo radovednost.

Kdo bi bil pač oni mali „satanček“ v ženski obleki z lepimi, krasnimi očmi, ki je sedel med mojim plavolasim gostilnikom in njegovo ljubko soprogo?

S tem vprašanjem sem se toliko ukvarjal, da se pri tem nisem po meri oziral na lukulsko kosilo gospoda V.

Ali je bila mlada deklica njegova hči? O ne, saj mi je vender sam pravil, da ni nikdar nobene imel. Morebiti je bila njegova netjakinja, oddaljena sorodnica, katere mi ni hotel — predstaviti? Zakaj pa ne? Skrivnost? In to skrivanje naredilo me je le še radovednejšega.

Pred malo dnevi prišel sem na Dunaj. Ko sem se nekega večera vrnil s sprehoda v hotel, našel sem na mizi povabilo nekega gospoda, s katerim sem se pred leti seznanil v Neapolji in kojega ime bi bil kmalu pozabil.

Gospod V. me je preprijazno sprejel in takoj predstavil svoji soprogi, jedni onih junon-skih prikaznij, katerih vidimo mnogo na Dunaji. Močno sem pa strmel, ko sem pri vstopu v gosposko, s temnim pohištvom iz hrastovine okrašeno jedilnico, zagledal vitko, mlado devo z dvema gorečima, črnima očesima. Temna boja klasičnega obraza in žar očij uverila sta me takoj, da je domovina tega ljubkega bitja — jug. Tako

krasnobojna ovetka, kakor ona, ni se mogla razviti med snegom in ledom!...

Pri tem je mene posebno jezilo, ker se je zdelo, da je prijatelj V. opazil mojo radovednost, in izražal svoje veselje nad tem z nekim donskim nasmehom, kakoršnega Dunajčanje vedno kažejo, ako so dobre volje.

Čim bolj se je bližalo kosilo koncu, tem bolj sem se navduševal za svoj lepi vis-à-vis in z veselo osuplostjo opazil, da se je dozdevno tudi oni zanimal za me, kajti njegove oči vstavile so se večkrat ljubezno na meni. Naposled rekel je gospod V. kakor bi mi hotel zadati smrtni udarec, v dobri laščini mladi deklici:

„Asuntina, lahko naju sedaj pustiš sama in pošlješ škatljico!“

Ona se je vzdignila in odšla; strmenja sem otrpnil.

* * *

„Kaj ne da, gospod V. ona mlada deklica...“
„Je Italijanka, Neapolitanka, hočete menda vprašati?“

„Čisto prav, toda jaz bi...“

A moj prijatelj mi je zopet prestrigel besedo in zmajal z roko, kakor bi hotel reči: „le počakaj malo!“

„Kdo? — Kaj pa?“

Črez malo minut prišel je sluga ter prinesel bogato s srebrom okovan tok iz usnja. Mislil sem, da mi hoče moj prijatelj pokazati domače

lepotiche svoje soproge. Bil sem pa čisto osupel, ko mi je ponudil odprto škrinjico in jaz zagledal mesto pričakovanih briljantov in dragocenostij star, lesen pokrov, na kojem je bilo do dvanajst škatljic od žveplenk, kar je bilo — čudno dovelj — v velikem nasprotju z rdečebazunasto podlago škrinjice. Zmedeno sem pogledal svojega gostilnika.

„Poznate li take škatljice?“ vprašal me je.
„Za Boga! Zato ni treba veliko pameti, to je blago jednega onih, ki pri nas žveplenke okrog prodajajo!“

„Prav res! Poslušajte torej!“

* * *

Bilo je na predvečer mojega odhoda iz Neapolja. Globoko užaljen radi tega, da moram to krasno mesto in solčni jug zapustiti, bil sem v takem dušnem stanju, da bi bil najrajše objel vsako živo bitje, ki me je srečalo. Zjutraj sva še oba, ako se prav spominjam, skupno zajtrkovala v kavarni. Oster, neprijeten veter pihal je sicer ravno po ulicah in ne baš vabil k postanku ondu, a jaz sem melanholično opazoval nekatere poulične otroke, kateri so, vkljub temu, da so mraza trepetali, vender vsakojake šale in burke vganjali, da bi s tem zaslužili kak soldo. Tedaj sem Vam rekel: Poglejte tu posledice krivde, neciviliziranost Vašega ljudstva je temu vzrok, da Vi Neapolitanci ne zavzimate prvega mesta med italijanskim narodom! Vzgojajte in

malo železne zgraje napravila, ni ne pokojni, ne sedanji dekan tega kriv, in če nam je nekaj te zgraje sneg polomil, pritožite se pri županstvu, zakaj ne popravi, ne dolžite pa radi tega duhovščine.

Kjer je cerkev morajo biti se ve tudi škofovi zavodi in Alojzijevišče. „Noben Idrjčan nima dobička od Alojzijevišča, katerega je ustanovil škof-Idrijčan“ toži „Jednakopravnost“. Prvič ni res, da je samo škof Wolf ustanovil Alojzijevišče. Za ta zavod je več let prispevala kranjska duhovščina, zato tudi škof Wolf, ki je lastnoročno pisal ustanovno listino zavodu ni prav nič opomnil, da se morajo pri sprejemu na dijake iz Idrije bolj ozirati, kakor na učence iz Kranjske sploh. Zavod je za nadarjene in pridne dijake iz vse dežele, ako se hočejo posvetiti duhovskemu stanu.

Drugič se vidi, da „Jednakopravnost“ ne pozna idrijskih dijakov. Saj petošolec Božidar Božič in tretješolec Frančišek Hladnik sta pač pristna Idrjčana in oba sta v Alojzijevišču. Če ima kranjska dežela okoli 500.000 duš in v Alojzijevišču je okoli 50 dijakov je razvidno, da pride na 10.000 ljudi en Alojznik. Idrija šteje le 5000 prebivalcev, a ima dva dijaka v Alojzijevišču, toraj vživa vsaj trikrat toliko dobička od zavoda, kakor bi ji po razmerju prebivalcev pristojalo.

Duhovščina skrbi le za župnišče, toži „Jednakopravnost“ „za dva človeka ne zadostuje hiša, kjer bi bilo za stanovanja 30 ljudem?“ kako otročje modro! — Ni-li župnišče erarična hiša, ki boše direkčiji na razpolago? Podrla se pač ne bo, ampak priredila za stanovanje, po mnenju „Jednakopravnosti“ za 30 ljudi. Vidite kako uslugo napravita dekan in kapelan Idrjčanom, ko se izselita iz sedanje hiše! 30 ljudi pride pod streho „da ne bodo prisiljeni s svojimi otroci na prostem ostati.“ Privoščite vendar ljudem to dobroto, saj pravite, da se potegujete za rudarje.

Sedaj Vas vprašamo pa mi: zakaj vendar ste s tolikimi tisočaki zidali mestno hišo, saj ima župan svoje lastno, privatno stanovanje? Odgovorili boste „radi občinske pisarne“. Vidite tako je tudi v župnišču pisarna in celo župnijska in dekanjska, zraven še arhiv, kjer se hranijo razne knjige in listinje, toraj hiša ni samo stanovanje za dva človeka, ampak še za kaj drugega. To so dobro vedeli vaši predniki, saj je občinski zastop v seji dne 1. marca 1890 enoglasno sklenil darovati 6000 gld. za novo župnišče, če tudi ni bil on dolžan skrbeti za stanovanje rudarski duhovščini, temveč erar. Moral je pač spoznati, kako potrebno je novo župnišče. In kaj menite, kedo je takrat župa-

noval? Noben drugi, kakor Štefan Lapajne, oče zalagatelja „Jednakopravnosti“, gotovo ne klerikalec. Če Vam je sedaj dekan prihranil to svoto, bodite mu vendar hvaležni, ali pa dajte tistih 6000 gld. za popravo „naše cerkve“, ker se vam zdi tako zanemarjena.

Smešna je opazka „radi župnišča ne bodo delavci dobili stanovanja“. Že zgoraj smo omenili, da bode, ako prav šteje „Jednakopravnost“, ravno 30 ljudi zasedlo staro župnišče, ko bi drugače ne bili prišli pod streho. In v isti koloni piše naš list, da je 9. maja t. l. ogledala politična komisija prostore, kjer se bode napravilo 14 delavskih stanovanj in za prihodnje leto je stavljenih v proračun 45.000 kron za isti namen. Za župnišče pa ni niti ene krone še v proračunu. Gospodje okoli „Jednakopravnosti“, ali ne čutite protislovja? Delavske hiše imajo že svoto določeno, župnišče ne še in vendar naj župnišče ovira delavske hiše! Priprost delavec se vam smeje, ko si v eni sapi ovržete, kar ste ravno kar trdili.

Še drugo cerkev omeni „Jednakopravnost“, ono na pokopališču, za katero „so vrgli iz mestne blagajne celih 26.000 kron“. Tega se ve so zopet krivi klerikalci. Ne vemo ali so res tako mladi še gospodje okoli „Jednakopravnosti“ ali imajo pa tako slab spomin. Kedo si je pa največ prizadejal, da je pokopališče ostalo na sedanjem prostoru? Ni bil li to zopet župan Štefan Lapajne, oče zalagatelja „Jednakopravnosti“? Niso li po njegovem nasvetu in ukazu navozili več kakor meter visoko ožganega kamenja na pokopališče? Niso li radi tega morali cerkev za en meter zasuti, jo prezidati, da je dobila sedanjo obliko? To vendar niso zakrivali klerikalci, v občinskem in v stavbenem odboru ni bilo niti enega duhovnika. Če je slučajno županil klerikalni Didič ravno ko se je cerkev prenavljala, ni to njegova krivda, ne njegova zasluga, on je moral le nadaljevati in izvršiti, kar je bil pričel, a radi boleznih in smrti ni mogel dokončati župan Štefan Lapajne. Ta pa menda vendar ni bil klerikalec.

G. zalagatelj „Jednakopravnosti“, prosimo vas in ob enem svetujemo vam, ne pustite vendar uredniku lista, katerega vi zalagate, tako poniževalno pisati o pokojnem vašem očetu. On je bil mož, ki se je trudil za blagor idrijskega mesta, mož, katerega smo spoštovali, mož, katerega zasluge vemo ceniti in katerega smo si ohranili v blagem spominu. Vrnemite nam, da ni lepo od sina, če dopušča zavijati dogodke, ki zmanjšujejo svojega očeta vrlino in zasluge.

Iz Idrije. Glasilo idrijskih jako hirajočih liberalcev „Jednakopravnost“ je v svoji unemi

za geslo, ki ga nosi list na čelu: „Jednakost, bratstvo, svoboda“ priobčilo nekaj člankov iz katerih odseva velika vnema prve besede v geslu namreč „jednakost“. Kakor je „Slovenski list“ že omenjal, zaletela se je ta najnovejša liberalna cunjca v „klerikalnega“ gostilničarja g. Fr. Didiča, ker ima ob vhodu na vrt nemški napis. No, ti mali možiček in voditelj idrijskega pojemajočega liberalizma, kadar bodeš zopet koval dopise za „Jednakopravnost“ bodi nekoliko bolj previden, da se ne bode Tvojim budalostim vse mesto posmeovalo. G. Didič je vsaj toliko naroden, da ima na omenjenem kraju zraven nemškega tudi slovenski napis. G. dopisnik kakšen napis pa ima slovenska narodnjakinja, prodajalka čipk g. L.? Ali se ne bliščijo v sredi mesta na njeni hiši velike zlate črke v samo nemškem jeziku: Idria-Spitzen? To je madež, ki se vidi skoraj po celem mestu in ki je veliko večji kakor g. Didiča. Zakaj pa tega madeža ne vidi krušni oče novorojenega deteta „Jednakopravnosti“, ker gre vsaki dan velikokrat skoraj mimo njega?

Toraj klerikalec ne sme imeti zraven slovenskega tudi nemški napis, liberalce pa sme imeti samo nemškega. To je jednakost kaj ne g. urednik! Ha! Ha!

V zadnji številki se je spravil na tukajšnji „Aufsichts-Leseverein“. Napada znani možiček „klerikalne“ paznike, češ, da so ooi omogočili, da nosi imenovano društvo še dalje nemški naslov. V želodcu mu je ostal posebno „svetovnoznan“ pisatelj g. Brus kakor glavni pouzročitelj tega dejstva. Resnici na ljube povemo, da g. Brus ni član „Lesevereina“ in kot tak nima nikakoršne pravice se v zadeve omenjenega društva vtikati. Razumeš li nesramni lažnjivec „Jednakopravnosti“? Društvo, v katerega se zaletuje „Jednakopravnost“ je namenjeno le za paznike in leti morajo v službi rabiti le nemški jezik. To društvo s svojim nemškim naslovom ne škoduje čisto nič slovenskemu narodu, mej tem ko kolovodje slovenskih liberalcev, nazadnjakov izdajajo mili naš slovenski narod pruskim Wolfvcem. Sram vas bodi! Dokler bodo liberalci sami imeli javno samonemške napise, toliko časa se naj čisto nič ne spodtikajo nad „Lesevereinom“. Kadar bode pa „Leseverein“ izbacnil „Slovenski narod“ in ako ima še kak drug liberalni časnik, tedaj bode pisec teh vstic in še mnogo drugih klerikalnih paznikov takoj k „Lesevereinu“ pristopilo. Ako se bode vsled tega očku „Jednakopravnosti“ žolč zлил, Vam bodem g. urednik to takoj sporočil.

podučujete te otroke, kateri se valjajo od jutra do večera v blatu, potem še le morete postati to, po čemer hrepenite.

Da bi se otresel svoje tužnosti, podal sem se zvečer v gledališče San Carlino. Tam pa sem, verjemite mi ali ne, pri vsakem veselem pojavu globoko vzdihnil, kar mi je povzročila misel na ločitev od Neapolja.

Med prvim meddjanjem hodil sem pred gledališčem gor in dol in bil priča prizoru, ki me je globoko ganil. Piazza del Castella imela je jako tužno lice; deževalo je, ceste so bile mokre in polzke in razun tega bilo je še tako oblačno, da se je moglo komaj deset korakov naprej videti, kajti plinovi plameni izgledali so s svojo negotovo svetlobo v tem debelem zraku, kakor nočne lučice. Zunaj bilo je precej mirno, le sem in tja zadonel je glas nočnega prodajalca in motil prvi sen Vašega rojstnega mesta. Počasno sem kadil svojo smodko in zaradi tega hotel do zadnjega trenutka ostati zunaj. V tem je prišel mimo mene gospod, ne prav fino damo pod pazduho vodeč, ki je imela naštopani lici in čudno obleko. Temu paru približala se je mala, raztrgana deklica, usmiljenja vredna ter ponudila žveplenk. Z osornimi besedami jo je odpravil; toda malička ni nehala prositi in moledovati: naj bi jej dali vsaj jeden soldo, da si utolaži glad. Prosila je s tako ginljivimi besedami in s tako tenkim glaskom, da me je bilo že samo pri zvoku groza. Toda mesto prošene denarja

udaril jo je gospod s palico, da je strahu spustila škatljico z žveplenkami na tla in začela bridko jokati — onadva sta pa odšla v gledališče, ne da bi se bila zmenila za otrokove solze.

Kako rad bi bil tirjal tega brezsrčnega človeka na odgovor — toda jaz sem moral naslednjega dne odpotovati, in s tem si bi bil kdo ve kakšne neprijetnosti nakopal; tedaj je bilo bolje, krotiti svojo jezo. V gledališče vrniti se me ni nič veselilo; sočutje me je prisililo, da sem, kakor pribit, na mestu ostal. Poslušajte torej, ljubi prijatelj, kako se je ta stvar vršila dalje!

Malo deklico opazoval sem natančneje; vtegnila je komaj deset let stara biti in je imela ljub obrazek, kojega žalostni izraz jo je le še bolj privlačno naredil; temne obrvi, v kojih so se svetile solze, senčile so njeni suhi lici. Tako rad bi jo bil tolažil in v svoji slabi laščini povedal par ljubeznjivih besed, toda ona je že odšla k dvema drugima deklicama ter se vsedla k njima na stopnjice. Njeni tovarišici ste jo skušali tolažiti; starejša je rekla: „Povej vendar, Asuntina, si li dobila danes tri „solde“, da moreš po noči k svoji teti iti?“

„Ne, samo jednega imam. Moja roka me tako boli! Kaj naj počnem, da bi mogla domov? Teta me bode zopet, kakor včeraj, pretepala“, dostavila je ihteč se, „in potem me spodi! Oh! tako mraz je.“

Nato je odvrnila druga:

„Ako ti samo jedan soldo nedostaje, tedaj ti ga lahko posodim; jaz sem jih dobila sedem.“

„Tako zelo sem lačna“, odgovorila je Asuntina z globokim vzdihom, ki me je v srce zabolal.

„Ubogi otrok! samo ne obupaj“, rekla je starejša, jaz kmalu ne bodem več trpela! ... še par let ...

„Kako si srečna! sedaj trpiš lakoto in mraz, kakor me, potem nam pa vržeš milodare iz kake fine kočije!“

Asuntina je prisluškovala pogovoru prijateljic ter si posušila solze z robom svoje prozorne obleke.

„Poznaš li to, katero je gospod pod pazduho peljal, ki je Asuntino udaril?“ vprašala je jedna deklic.

„Ako jo poznam? Kaj praviš? In kako jo poznam! Pred dvema letoma stanovala je pri moji materi. Vedeti moraš, da se je delala slepo in dan na dan hodila sest pred cerkvena vrata San Giacomo ... tedaj še revnejša nego mi, dok ni prišel nekega dne eleganten gospod mimo, opazil, da niti slepa ni ter jo vprašal, ako hoče iti z njim. In sedaj živi že dve leti kakor kraljičina!“

„Kaka sreča! Noče li svoje matere več imeti?“

„Seveda, naravno! toda ona ostane rajše drugje, da dobi mnogo denarja.“

Politiški pregled.

Potovanje cesarjevo v Prago. „Narodni Listy“ so že priobčili program tega potovanja Cesar dospe v Prago s posebnim vlakom dne 13. junija ob 7. uri zjutraj. V Pragi ostane do vštete 16. junija. Dne 17. junija se odpelje v Litomeřice. Blagoslovljenje novega Fran Josipovega mostu — te glavne točke „cesarskih dni“ v Pragi — se bo vršilo dne 14. junija.

Deželni zbori se snidejo večinoma v drugi polovici junija, le o češkem, gališkem, nižje-avstrijskem in štajerskem dež. zboru se je sporočilo, da se snidejo takoj po zaključenju delegacijskega zasedanja. Z malo izjemo se prične deželnozborsko zasedanje 19. ali 20. junija in bo trajalo najdalje do 10. julija, torej le dobre tri tedne.

Novi davki na Češkem. Na Češkem imajo slabe deželne finance. Da bi se denarno stanje deželne blagajne izboljšalo, sklenil je deželni odbor češki, da bode predlagal nov davek na pivo, davek na bicikle in avtomobile in upeljali se bodo avtonomni kolki, t. j. vsaka uloga na občine, dež. odbor itd. bo morala biti kolekvana. Donesek za ta avtonomni kolek bode prišel v deželno blagajno.

Srbski kralj in kraljica sta se že pobotala. Kregati se dosti ne smeta, ker sicer bi utegnil veseliti se Peter Karageorgievič, ki že davno preži na srbski prestol. Aleksander se bode moral s kislim obrazom zadovoljiti, da ne dobi potomstva, katerega so razni srbski okraji pričakovali s toliko radostjo, da so poslali na srbski dvor že — šestnajst dragocenih zibelk. Mesto Niš je poslalo celo srebrno zibelko. Kam bodo sedaj s tolikimi zibelkami se še ne ve, saj je še jedna zibelka — odveč.

Bolgarska. V zadnjem času je zgubila mlada bolgarska država tri svoje državnike; umrli so namreč Stoilov, bivši ministerski predsednik, naučni minister Slavejkov in Grekov, ki je bil tudi prej ministerski predsednik.

Ali so tudi tega krivi menihi? Na Španskem se pojavljajo dan za dnevom stavke. Kmetijski delavci v Andaluziji so začeli stavkati. Poročila smatrajo to gibanje za prav nevarno. Prišlo je do spopadov med stavkovci in delavci, ki delajo. Morali so poklicati na pomoč orožnike. Mnogo podjetij se je moralo zapreti, ker ni kupčije. Ali bodo liberalni listi tudi tega delali krive menihe in redovnike?

Laški kralj v veliki nevarnosti. Kralj je bil v sredo v veliki nevarnosti. Dvigalnice v njegovi palači je pozabil sluga v drugem nadstropju zapreti in dvigalnice je letela naprej preko drugega nadstropja, v katerem je hotel kralj izsto-

piti. Z vratolomnim skokom iz dvigalnice si je rešil kralj življenje.

Kitchener se je Burov — naveličal. V bruseljskih burskih krogih se govori, da hoče lord Kitchener odstopiti, ako angleška vlada ne pripozna Burom popolne avtonomije. Kitchener nikakor noče ostati v Južni Afriki dalje nego do junija.

Domače novice.

Tip naprednih poslancev. „Slov. Narod“ poroča, da so slovenski napredni poslanci izrekli, da so pripravljene poslati v komisijo za vse tri jugoslovanske skupine svojega zastopnika, toda s pogojem, da dr. Šusteršič ne bo člen te komisije niti načelnik slovanskega središča. No dr. Tavčar ima res že prijetne sanje: dr. Šusteršič je vržen ven, jaz sem skočil noter! Prav v isti številki je Tavčarjev „Narod“ trdil, da je večina sedanje politikujoče in fanatične duhovščine nenravna in da je zaradi nenravnih činov obsojeni „Liguorijanec“ Kopf njen tip ter da bi se Kopf pojavljali v vsakem gnezdu, ko bi ne bilo liberalnih listov, ki razglašajo pege. Kaj bi dr. Tavčar rekel, ko bi mi pisali, da je tip naprednih poslanec njih prijatelj Mačlovrh in da nič ne pomaga, da je liberalni „Narod“ že razglasil njegove pege?

K zgodovini volitve ljubljanskega župana. Ljubljana je bila polna novice, da hoče dr. Tavčar biti župan in izrekel je šestokrat sam, da bo do konca meseca maja dal državni zbornici slovo. Vse je bilo napeljeno, a glej nesreče: Tavčar želi — volilci pa odločijo! — Dan pred javno izvolitvijo se je poigraval klub ljubljanskih občinskih svetnikov in poskusil, kako se bo drugi dan glasovalo. Poskušnja je pokazala, da je dobil dr. Tavčar, ko si je dal sam sebi glas — osem recí osem glasov in Hribar pa dvajset. Ta poskušnja je odločila osodo dr. Tavčarjevo, — in on ni župan. Poizvedbe so pokazale, da je ona javna zveza z Nemci, koja se je pokazala pri znani dr. Šusteršičevi ovaduški zadevi, odprla tudi Ljubljancanom oči, in da so si vsled tega njegovi najboljši prijatelji in pokrovitelji premislili, moža Tavčarjeve vrednosti posaditi na županski stol glavnega mesta Slovenije.

Žene v Kranju so dobile od „Gorenjca“ posebno pohvalo. Za kandidate liberalne stranke se je porabilo 62 ženskih pooblastil, nasprotni so jih dobili od žensk le 24. Tako so ženske rešile liberalno gardo in klerikalnega župana. Trdi pa vseh 62, da so dale glas samo klerikalcu.

Res je, res! Na shodu katoliškega slovenskega društva za radovljiški okraj v Gorjah je

zadnje nedeljo č. g. dr. E. Lampe v svojem govoru omenil, da so si liberalci izbrali sedaj posebno sv. Alfonza Liguorijskega, kateremu po krivici podtikajo nenravne nauke. Rekel je govornik, da so celo protestanški sodniki v vseh instancah priznali, da je znana brošura o „liguorijanski morali“ grdo obrekovanje in sramotenje katoliške cerkve ter da so potrdili konfiskacijo te brošure na Nemškem, pri nas pa naši liberalni listi ponavljajo ta obrekovanja. Pri teh govornikovih besedah je nekdo zaklical: „Tudi „Gorenjec!“ Navzoči dr. Jan je pa zakričal: „Ni res!“ Drugi so zopet rekli: „Res je! — Sicer bi lahko našli več citatov iz „Gorenjca“ v dokaz, da je ta liberalni listič tudi zasramoval sv. Alfonza Liguorijskega zaradi njegove morale, a zadostuje naj eden citat. V polemiki proti našemu listu je „Gorenjec“ v uvodnem članku na prvi strani v številki 11. tega leta prinesel te-le vrstice: „Prava katoliška dogmatika in prava katoliška morala je tudi nam liberalcem sveta, ne pa laži dogmatika in laži-morala mlečozobnih kapelanov, ali pa tista sv. Alfonza Liguorija, ki je taka, da jo predsednik državne zbornice ne upa brati v javni seji, da izbeže izkušeni parlamentarci pred njo, ker se boje, da se ne pohujšajo v svojih starih letih. Lepa mora biti ta morala, katera se konfiscira od ljubljanskega sodišča in se ne sme brati v državnem zboru.“ — Vidite, g. dr. Jan, tako je pisal „Gorenjec“. Veseli nas, da so se Vašim živcem vrnila moči v čvrstem gorenjskem zraku, želimo Vam le, da bi med istotako čvrstim katoliškim gorenjskim ljudstvom tudi duša oprostila se nevrastenije in da bi nikoli več v varstvo ne jemali lista, ki v imenu liberalcev grdi katoliške svetnike.

Volitev v okrajno bolniško blagajno. Preteklo nedeljo so pri volitvi delegatov izmed skupine delodajalcev zmagali oni možje, katere so priporočili krščanski socialci. Kakor strela je ta vest udarila v rekruta požarne brambe Bolčevega Pepeta, ki že davno sanja o voznjah bolniške blagajne. Prišel je komisijo motiti in jo izzival toliko časa, da je komisija zapečatila glasovnice in določila skrutinij na drug dan. Zapečatene glasovnice so se zaprle v uradno blagajno in v ponedeljek zvečer se je akt vzel iz blagajne ob navzočnosti magistratnega zastopnika, ki je konstatiral, da se je vse pravilno vršilo in je tudi zapisnik podpisal. Vse kar „Narod“ družega piše so nesramne laži človeka, ki dobro razume pregovor: „Kdor laže, rad krađe“. Liberalci so imeli dolgo časa bolniško blagajno v rokah, a so jo nesramno okradli in to ne samo jedenkrat, ampak večkrat. Bolčev Pepe se sedaj štuli v blagajno in hoče spodriniti sedanjega načelnika g. Kregarja, ki je v blagajni napravil red in kateremu mora tudi nasprotnik pripoznati, da se resno trudi. Ako so sem in tje še kake stvari, katere bi bilo treba popraviti, naj se mu naznanijo in on se vedno trudi ugoditi opravičeni želji pritožiteljev. Kdor pa proti upravi blagajne zabavlja, ne da bi se pritožil, ta ni resen človek. Vsakemu poštenemu človeku pa se mora studiti načinska katerim se laže „Slov. Narod“, da bi pridobil kaj simpatij Bolčevemu Pepetu. Magistrat sedanjemu načelstvu ni prijazen. Prejšnje dobe so delojemalci vedno volili v treh delih. Tako tudi letos in povsod so zmagali kršč. socialni kandidatje, sedaj naenkrat pride magistrat in razveljavi volitve delojemalcev, češ, da bi se morale vršiti po mestnih delih. Pravila bolniške blagajne pa izrečno govore, da vse zadeve pri volitvah, torej tudi mestne dele pri teh volitvah, ima določati načelstvo in nihče drug. A nekaterim ljudem je v prvi vrsti zato, da dobe liberalci blagajno v roke. Bolčev Pepe, ki je na volišču izrekel očitane, da je Kregar za delavce že preveč skrbel (!), ta človek je upil zadnje nedeljo, ko se mu je bližal poraz pri delodajalcih, da so socialni demokratje pri prvih volitvah liberalno stranko prosili, naj se z njimi zveže, da so pa liberalci to ponudbo odbili. Koliko je na tem resnice bodo pojasnili pač socialni demokratje sami. Bolčev Pepe je izjavljal, da bodo liberalci pa sedaj napravili kompromis s socialnimi demo-

„Oh, tedaj zasluži njena mati še denar pri tem?“

„Mar li nisi videla tega tedaj? Žena, ki ima pri nas na cestnem voglu fino pivnico, je njena mati; ravno ista je, katera se je lani v lepem vozu peljala v Piedigrotto.“

Po dolgem obotavljanji vmešala se je tudi Asuntina zopet v razgovor ter vprašala:

„Toda zakaj ne vzamejo nas otrok? zakaj moramo sedaj trpeti lakoto in stisko?... in potem...“

„Kaj pa naj z nami počno? mi smo še veliko premajhni“, poučila jo je starejša.

„Toda povej mi vsaj zakaj?“ vprašala je Asuntina, koje oči so radovednosti žarele.

Tedaj sem pa si oznal za umestno, da prekinem pogovor otrok ter sem se približal k njim.

„Tu!“ rekel sem k večjima deklicama, „vzemiti ta denar in pustiti me samega z Asuntino!“

Otroka sta letela veselo smijoč se proč in jaz sem vprašal Asuntino, ki me je pol boječe, pol sumljivo podledovala:

„Ali si lačna?“

„Da, gospod, zelo lačna!... Kakor resnično živim, nisem še niti za grizljaj snela od včera“, in pri teh besedah položila je zatrjujoč roko na prsi. „Teta mi ni hotela danes zjutraj niti koščeka kruha dati, četudi sem ji včera zvečer dala vse, kar sem dobila. Vi ste tema dvema toliko „sol-

dov“ dali, podarite jih tudi meni nekaj. Dati Vam hočem zato vse škatljice z lepimi podobnicami!“

„Ne!“ odvrnil sem nevoljno.

„Tedaj me hočete pač tepsti, kakor oni hudi gospod?“ vprašala je osuplo in stopila nekaj korakov nazaj.

„Oh! Kako bi te mogel pač tepsti! Hočeš z menoj? Potem ti ne bo treba več lačna biti in zmrzovati!“

„Vi me hočete seboj? Jaz naj živim pri Vas? Jaz sem vendar še premajhna! Kaj naj pač počnete z menoj?“

Proti volji porosili sti se mi očesi pri teh besedah. Namignil sem izvoščeku, ki je prav tik naju stal, ter se odpeljal z Asuntino. Drugega dne odpotovala sva na Dunaj.“

* * *

Tako je končal gospod V. svojo povest, potem pozvonil in lepa neznanka prikazala se je zopet.

„Tu Vam predstavljam Asuntino!...“

„Ta gospica?...“

„Gotovo; ona je sedaj zaročenka mladega bankirja na Dunaji.“

In vse to ste storili Vi?“ klical sem navdušen.

„Kaj ne da, lepa je? Ona je ljubeznjiva in olikana in bila je vendar otrok izmed ljudstva! Kmalu odide Asuntina v Neapolj, toda ne da bi ostala tam, ampak samo mimogrede, kajti po poroki hoče ona odpotovati v Italijo.“

krati: Mi to klepetavost Bolčevega Pepeta prav mirno zabeležujemo. Prav zanimalo bi nas, ako bi socijalni demokratje, ki so zadnji čas upili: „Liberalcem brezobziren boj na celi črti“, in so celo šli pri občinskih volitvah v boj proti liberalnemu gospodarstvu in tudi proti Bolčevemu Pepetu, sedaj pomagali, da bi bil sploh kak liberalac izvoljen delegatom bolniške blagajne. Nastop socijalne demokracije v zadnji dobi prepoveduje socijalnim demokratom vsako zvezo z „Narodovci“, ako hočejo sploh biti resna stranka. V interesu delavcev samih je, da se ohrani red v bolniški blagajni in da se ne puste v upravo bolniške blagajne ljudje, ki so povsod drugod že pokazali svojo nezmožnost.

Liberalni terorizem v ognjegasnem društvu. Ludovik Stricelj, ki ima z Malovrhom prav ozke zveze je tisti vredni mož, katerega je Ivan Hribar določil za načelnika gasilnega društva takoj po končani volitvi. Ta mož se pa skrbno ogiba izrednega občnega zbora, katerega je zahtevala tretinja članov, da stavi nanj različna vprašanja in da pride do redne volitve, zato je izključil 25 dolgoletnih članov iz ognjegasnega društva, ker so bili toli predrzni, da od svoje zahteve niso odnehali. Župan proti takemu terorizmu ne reče niti besedice, a izključeni člani si bodo znali dobiti drugod pravico. Ob tej priliki se bode jasno pokazalo, kako čuva mestni magistrat kot nadziralna oblast pravila ognjegasnega društva.

Delo dr. Tavčarja. V državnem zboru nadaljuje dr. Tavčar svoje delo. V interpelaciji je izrekel, da je provzročilo silno vznemirjenje (pri „Narodovem“ uredništvu), ker je zastala kazenska stvar zaradi kurata Ferjančiča na Gočah in ker je gotovo ljubljanski knezoškof na korist kurata vmes posegel. Podhujskal je v interpelaciji dva ministra, da kurata nič ne pardonirati. To „delo“ je poslanca vredno. O tem dr. Tavčarjevem naj-novejšem junaškem činu se nam še poroča: Dr. Tavčar je poročal po „Slov. Narodu“ 18. t. m., da je vložil 14. maja 1901 v državnem zboru interpelacijo, zakaj da se ne vrši glavna kazenska obravnava proti Gočanom. No ta interpelacija je prišla še-le 20. maja v zbornico in podpirali so jo štirje slovenski liberalci, pet članov ruskega kluba, trije češki agrarci, trije češki socijalisti in en divjak. Večinoma ti ljudje niso vedli, kaj da podpišejo. Tako je stopilo to ovađuško delo v svet. Vprašamo pa: Kdo je pooblastil ljubljanskega poslanca, da se vtika v razmere, ki se ne gode v njegovem okraju? Kako more Vipavec dr. Ferjančiči svoj podpis, prvič kot člen sodišča ljubljanskega in drugič kot sodeželan, morebiti tudi kot sorodnik nekajih Gočanov? Rodila je to neopravičeno interpelacijo, ki sega kar naravnost v področje pravic krone edino le hudobija in nagon do ovađuštva! S takim postopanjem se ne blatijo poslanci sami, marveč tudi volilci. Kranjska mesta imajo nesrečo s svojimi poslanci! Podpisal je tudi s Ferjančičem Tavčarjevo interpelacijo znani razgrajč Klöfač. Boljših podpisov Tavčar ni model dobiti. To kaže kako se njega v zbornici ogibajo vsi resni ljudje. O Klöfaču se sedaj poroča, da je potegnil nazaj tožbo proti nekemu Fareku, ki mu je očital nenravstvene delikte. Listi trdijo, da je Farek Klöfaču očital, da je posilil štiri ženske in da je policiji za denar izdajal delavce. Češki poslanci pozivajo Klöfača, naj odloži svoj mandat. Res lepo delo in lepe prijateljce ima dr. Tavčar na Dunaju.

Kake so roke notarja Plantana. „Umazane roke“ je očital Plantan dr. Šusteršiču v državni zbornici in ga z besno strastjo slikal kot nepoštenega, ker je iz svojega žepa doplačal 2000 K za „Gospodarsko zvezo“. Tudi mi priporočamo državnim poslancem, da poprašajo pri pravosodnem ministerstvu, jeli Plantan res v disciplinarni preiskavi zaradi svojega notarskega delovanja in če je to res, ali je za radi tega prišel v preiskavo, ker je kmetom kaj podaril. Časih notar Plantan s svojo milostljivo baje ni mogel prej zaspati, dokler jima ni hišina par točk zaigrala na klavirju, kako sedaj spi, bomo v kratkem poročali.

Iz Loke se nam piše: „Slov. Narod“ hvali barona Schwegla zaradi bohinske železnice in

pravi, da „sedi na Grimšičih tisti mož, ki je stvar za nas in sploh za Gorenjsko dobro izpeljal, čeprav ne pripada katoliški stranki.“ Ločani tej trditvi odločno oporekamo. Schwegel je Loki, Kranju, Tržiču, Idriji in vsej okolici teh mest neismerno škodoval; mislil je pa pri bohinski železnici samo na tovarne na Savi pri Jesenicah in na svoje velike delnice teh tovarn, ne pa na Gorenjce. Prav zato se nam stoji slovenska liberalna stranka, ki drži s Schweglem in ga podpira tudi glede železnice in delnic nemške družbe na Savi.

Žlindra v državnem zboru. Žlindre so sicer ljudje že siti, tako da se vsakemu gabi o tem brati, vendar naj napravimo še eno opazko. Liberalci pravijo, da dr. Šusteršič ni pošteno stopal, ko je dal 1000 gld. za žlindro in tako hotel pri kmetkem ljudstvu za svojo stranko dobiti zaupanje. Toda dr. Šusteršič je pa le posnemal liberalce. Dr. Tavčar je celo v svojem govoru v državnem zboru razodel liberalcev „peklenski načrt“ rekoč: „Mej člani nas je dobra tretjina, ki prav za prav nimamo kmetijskih koristi, a kmetijsko družbo vendar podpiramo, ker se gre za dobro stvar, že zategadelj, ker je po tej družbi zlasti liberalno meščanstvo dobilo pri kmetkem ljudstvu zaupanje.“ Dobra tretjina članov tedaj kmetijski družbi podari vsako leto nad 1000 gld. Kje je tedaj več švindelnja? Kje je več umazanih rok? Katera stranka je bolj nepoštena in bolj sleparska?

„Učiteljski Tovariš“ pod pravo streho. „Slov. Narod“ poroča, da se je „Uč. Tov.“ začel tiskati v „Narodni tiskarni“ ker je Miličeva tiskarna prešla v klerikalne roke. Tako znajo liberalci skrbeti za se! Nedavno smo pa imeli v rokah parte, katerega je dal duhovnik za duhovnika tiskati v liberalno tiskarno v Kranju.

Iz Idrije. Aha, sedaj vemo, zakaj naši gg. liberalci ne hodijo radi v cerkev. Boje se namreč, kakor stoji v zadnji izšli številki „Jednakopravnosti“, da jim kak žebelj raz razdrapane strehe ne padel na glavo. — Takoj bi bila luknja v mehki črepinji in ljudstvo bi moralo videti, da idrijski liberalci niti slame nimajo v puhlih glavah, o možganih pa raje kar molčimo.

Kako liberalci delajo proti ljudstvu. Preteklo nedeljo je hotelo na Ponikvi zborovati katoliško bralno društvo. To liberalcem, ki so mislili, da imajo na Ponikvi trdno zaslombo ni bilo všeč. Liberalci, ki vedno upijejo osvo-bodi so se obrnili do celjskega okrajnega glavarstva ter mu natvezili, da se je bati nemirov, dasi se je od katoliško-narodne strani hotelo le mirno zborovanje. Denunciralo se je poštene kmete, da so tolovajski, nasilni in da je nevarno pustiti zborovati te ljudi. Celjsko okrajno glavarstvo je liberalcem ugodilo ter zborovanje prepovedalo, ni pa tega nič naznanilo odboru. Ker prepovedi odbor ni dobil, pričelo se je zborovati, 600 za katoliška načela navdušenih kmetov je odobravalo govornike, kar pride na zborovališče liberalen župan z orožniki in prepove zborovanje. Ljudi se je polastila silna jeza. Upili so na liberalnega župana, naj ne hodi nanje z orožniki, kakor na razbojnike. Župan je moral skrivoma popihati. Sklicatelji so mirili ljudstvo in hvala Bogu, posrečilo se jim je umiriti nekoliko opravičeno ljudsko jezo. Dognalo se je, da je glavarstvo naznanilo prepoved liberalnemu županu, da pa je ta nalašč si izvolil zgoraj navedeni način, ki je bil tak, da je ljudstvo moral razburjati. Županu se ni vredno zdelo dostaviti prepovedi sklicateljem. Liberalni župan je hotel ljudi javno razgnati, da bi jim pokazal svojo moč. Ognil se je mirnega pota. Takega župana naj bise ostro kaznovalo, ker njegovo postopanje bi lahko zakrivilo najhujšo nesrečo. Slučaj na Ponikvi je zopet dokazal, s kako svobodnimi sredstvi hočejo liberalci ljudstvo držati na svoji uzdi. A dela se dan, ljudstvo se vzbuja in tudi na lepi Ponikvi je ravno opisana sila rodila v ljudstvu spoznanje in s studom se tudi ondi ljudstvo obrača od liberalcev.

Baron Rieger o dr. Šusteršičevi aferi. Najodličnejši slovanski rodoljubi se oglašajo in vsi stojijo na strani dr. Šusteršiča. Posebno pomembna je izjava častitljivega starčka, največ-

jega češkega rodoljuba, barona dr. Riegerja. Baron Rieger se je zelo trpko izrazil o postopanju dr. Kramarja proti dr. Šusteršiču. Rekel je, da to postopanje ni bilo korektno, in je je ostro obsodil. Nasprotno je izrecno pohvalil nastop dr. Dyka, ki je bil, kakor znano, pogumno nastopil v prilog dr. Šusteršiča. Mnenje takih mož, kakor baron Rieger, je pač tisočkrat več vredno, nego mnenje 100 ali več liberalnih poslancev in kričačev.

Z zgradbo škofovih zavodov v Št. Vidu so pričeli v torek dne 21. maja. Mej slovesnim zvo-nenjem in streljanjem se je dopoldne ob 11. uri 15. min. v prisotnosti domače duhovščine, obč. zastopnikov, stavbenega vodstva in nebrojno občinstva izvršil prvi ubod. Gosp. župnik Malovrh je imel tem povodom primeren nagovor. — „Narod“ se je lagal preteklo soboto, ko se še nič ni zidalo in še temelj ni pričel kopati, da so z zidanjem morali prenehati! „Narod“ je tudi poročal, da je knezoškof prepovedal dvema domačima gostilničarjema postaviti kolibo, v kateri bi prodajala delavcem, res je pa, da je knezoškof že pred mesecem dovolil, da smeta gostilničarja celo na njegovem svetu postaviti kolibo. Laži „Narodove“ so res neprekosljive.

C. kr. rudniška šola v Idriji je dobila od c. kr. rudniškega nadsvetnika ukaz, da mora bolj gojiti nemščino. Razven nemščine se mora tudi računstvo, prirodoslovje, zemljepis in zgodovina učiti nemško. Čuden ukaz!

Jugoslovanski napredni klub so osnovali Tavčar, Ferjančič, Plantan in Gabršček. Pridružila sta se jim samo dva pravoslavna srbska poslanca, katerih pa navadno na Dunaju ni. Liberalna slovenska četvorica bo torej dalje samevala in dolgčas ji bo.

Iz Idrije. Dne 19. t. m. je priredila „Katoliška delavska družba“ svoj običajni pomladanski izlet k sv. Mariji Magdaleni na Gore. Ob 10. uri je daroval predsednik „Katol. delavske družbe“, preč. g. dekan M. Arko v lični gorski cerkvi peto sv. mašo, pri kateri je pel društveni pevski zbor pod vodstvom gosp. A. Šabeca lepo Hladnikovo mašo ob spremljevanju društvenega orkestra. Navzočih je bilo do 130 izletnikov, katerim se je med obedom in po obedu pridružilo še mnogo pozneje došlih, kateri so bili dopoldne vsled raznih opravil zadržani. Ob 3. uri so se zopet vsi skupno podali v cerkev, kjer so prisostvovali šmarničnemu berilu ter petim litanijam. Prej in potem pa se je razvila živahna zabava, katero so prav posebno oživili vrli pevci in pevke, ki so nam prepevali lepe slovenske pesmi, ter godci, ki so neutrudno igrali razne vesele skladbe. Čuli smo tudi nekatere zanimive in navdušene govore ter se okoli 1/2 7. ure zvečer med veselim petjem naših pevcev zopet vsi zadovoljni napotili proti domu. Bili smo vsi edini v mislih, da tako veselega dne že dolgo ni imela „Katoliška delavska družba“, kakor je bil ravno ta dan.

Smrtna kosa. Nenadoma je umrl v Poljčanah na Štajarskem č. g. župnik Jožef Mlasko. Ko se je v nedeljo zjutraj odpravil k službi božji, zadela ga je srčna kap. Nastopil je župnijo v Poljčanah še-le 1. marca t. l. — Umrl je v Tinjih pri Slovenski Bistrici č. g. župnik Fran Brglez. — Umrla je v tukajšnjem uršulinskem samostanu S. Brigita Oražen. — Na vnebohod Gospodov preminul je ob 11. uri zvečer prečast. gosp. Ludovik Hudovernik, stolni vikar v Mariboru, in predsednik cecilijanskega društva; obče spoštovan in priljubljen, čislán kot glasbenik in neumorni delavni, požrtvovalni pevovodja. Pogreb se je vršil v soboto ob 4. uri, popoldne.

Nov list liberalnih učiteljev. Učitelj Lapa-jne s Krškega bode na občnem zboru „Zaveze jugoslovanskih učiteljskih društev“, ki se bode vršil ob binškošnih praznikih na Bledu, predlagal naj liberalni učitelji ustanove nov list za „pouk“ in narodno „vzgojo“. Priporočati bi bilo „Zavezi“, da bi, predno se loti izdajanja novega lista, poravnala ogromen deficit pri „Popotniku“ in „Učiteljskem Tovarišu“. To bi bilo pošteno.

V zadevi osebne pridobnine je nedavno razsodilo upravno sodišče, da more cenilna ko-

misija v slučaju dvoma nad resničnostjo podatkov davčnega zavezanca in pomanjkanja potrebnih dokazil sama po svoji previdnosti določiti visokost dohodka. — V poslovne knjige ji je dovoljen vpogled le tedaj, ako jih davčni obvezanec sam predloži.

Dr. Kraut v Celovcu je izrekel na občnem zboru katol. polit. društva, da se dr. Šusteršič potaplja in da mu koroški Slovenci ne bodo podajali roke v rešitev. Tako poroča „Narod“. Mi smo mnenja, da se je „Narod“ zlagal. G. Legat je izstopil iz društvenega odbora. „Narod“ pravi, da je temu vzrok „vzor-duhovščina“, da so krivi klerikalci, ker Legat s takimi ljudmi ne more delati za probujo naroda. Dr. Kraut in Legat, kaj je resnica?

Kak je isterski dopisnik „Učiteljskega Tovariša“. Dodatno k popisovanju naroda v Istri se nam poroča iz Lanišča: Marchi, učitelj v Lanišču, izjavil je popisovalcu naroda, ko ga je ta vprašal, v katerem jeziku, da občuje s svojo rodbino, da moli in govori v svoji rodbini večinoma hrvatski. Lastnoročno sem pri prepisovanju iz male knjižice na popisne pole napisal: občevalni jezik hrvatski. Tako je želel Marchi sam, da bodi upisano. A evò, kaj sem moral zvedeti. Malo za tem, da so bile popisne pole predložene oblastim, poslal je učitelj prošnjo na c. k. okrajno glavarstvo v Koper, da se mu izvoli izbrisati občevalni jezik hrvatski in napisati: taljanski, čes, da je poprej samo radi javnosti hotel prikriti pravi svoj občevalni jezik. Značaj pa tak!

Umrli je v Ljubljani 17letni Al. Pavšič, pomožni pisar iz Idrije, sin c. kr. žgalniškega nadpaznika.

Razpuščena blagajna. Kovinska bolniška blagajna pomočnikov v Ljubljani je razpuščena. Člani se pridružijo okrajni bolniški blagajni ljubljanski.

Procesija goriških katoliških delavcev na Sveto Goro. Katoliško delavsko društvo v Gorici je priredilo v nedeljo procesijo na sv. Goro. Procesije se je udeležilo okoli 5000 oseb!

Velesanimiv naravni pojav. Na neki njivi v občini Velka Vas se je blizu Moravč pojavila čudna prikazen narave. Kake tri minute je bilo čuti podzemeljsko bobnenje, kakor močen grom drevje se je gibalo in naenkrat se je vzdignil iz zemlje črn dim ter kmalu na to tudi plamen. Tudi to je trajalo kake tri minute. Na dotičnem mestu so pozneje tja došli možje našli velik krog v premeru kakih 10 metrov; v njem je bilo posuto nekaj peska in drobnega kamenja. Zemlja je bila gorka in pod zemljo je bilo čuti močno vrenje in šumenje.

200letnica škofijske cerkve v Ljubljani. V sredo dne 15. maja t. l. je bilo 200 let, odkar se je pričela graditi škofijska cerkev sv. Nikolaja v Ljubljani. Cerkev se je pričela zidati 15. maja l. 1701.

Nova gimnazija v Ljubljani na Vodnikovem trgu se prične zidati prihodnjo pomlad. Dotlej se dosedanje poslopje podre.

Meščanski klub v Ljubljani bode priredil dne 2. junija izlet na Žalostno goro.

Ljubljanski občinski svet je sprejel v sobotni seji dosedanjega „Narodovega“ urednika Fr. Govekarja v mestno službo. Imenoval ga je konceptnim praktikantom. O tej stvari bomo še govorili.

Premeščen je v dijakovski škofiji č. gosp. Franjo Neubauer iz Indije v Putnice.

Bohinjsko jezero je sedaj pripoznana javna last.

Imenovanja. C. kr. avskultantom v Gorici je imenovan gosp. Anton Carli. — Došedanji volonter v dež. bolnici g. dr. Fran Raznožnik je imenovan sekundarijem. G. M. Klodič vitez Sabladski je imenovan inžinérskim asistentom pri c. kr. državnem železniškem ravnateljstvu v Beljaku.

Kreditna in gospodarska zadruga se je osnovala zadnjo nedeljo pri shodu, ki ga je sklicalo katol. polit. društvo za Dolenjsko na Toplicah pri Novem Mestu.

Uboj. V Mojstrani je dne 12. t. m. ponoči blapec Anton Kuralt z Dovjega s kolom pobil na tla hlapca Jož. Berčana, ko je vasoval. Dobil

je tako rano na glavo, da je tekom dveh dni umrl. Kuralta so že prijeli.

Nesrečen dan za Gorenjsko. Strahovit požar je skoro uničil Gorenjo vas na Gorenjskem. V ponedeljek okoli 2. ure popoldne so otroci povzročili ogenj v hlevu posestnika Hrovata. Ogenj se je strahovito hitro razširil. Pogorelo je 30 hišnih števil, 7 gospodarskih poslopij in mnogo družega. Veliko živine je zgorelo. Naj se usmiljena srca spomnijo ponesrečencev, ki so v veliki bedi! Škoda je velikanska. Ceni se nad 100.000 gld. Posestnikov je bilo le malo zavarovanih in še ti za neznatne svote. Kakih 150 ljudi je brez strehe in živeža. Tudi naš list je pripravljen sprejemati darove za uboge ponesrečence. Poslanec Pogačnik je že prosil drž. zbor pomoči. — Pretečeni ponedeljek pa je bil za Gorenjsko sploh nesrečen dan. Za Drago, župnija Križe je pri Jetičarju pogorela hiša. En otrok je zgorel. Tudi tu so zažgali otroci. — V Hotemažah v šenčurski župniji je tresčilo in je pogorela ena hiša in tudi nekaj živine.

Drobne novice. V Zagorju pri Pilštajnu je zgorel neki mlin. Zgorela je mati s tremi sinovi, pa tudi oče je nevarno ožgan. — Električna železnica v Ljubljani se otvori dne 18. avgusta letos. Železnica bo imela štiri pase in sicer od južnega do dolenjskega kolodvora ter do obeh bolnišnic. — Listi poročajo, da sta viničarska zakonca Bratuša v Skrbljah pri Majšperku svojo 11letno hčerko zadavila, spekla ter — snedla, kajti našle so se le kosti in lasje. Grozno! — Ekspozitura v Ribnem, okraj radovljiški, je postala samostojna fara. Minister za bogočastje in nauk je dal drž. dovoljenje. — Novo zastavo si je omislila Marijina družba na Cožu. — Novo ustanovljeno mlekarstvo je blagoslovil pri sv. Bolfenku v Slov. Goricah gospod župnik Ilešič. Zadružnikov je 35. — Športno društvo „Maribor“ otvori prve dni prihodnjega tedna svojim udom veliko z deskami in mrežami visoko ograjeno igrališče v Reiserjevih ulicah. — Šoli družbe sv. Cirila in Metoda v Pulju (Šijana) je podelil naučni minister pravico javnosti. — Prvo interpelacijo v hrvatskem jeziku je stavil v državnem zboru gosp. profesor Spinčić radi laške učiteljice na javni ljudski šoli v Velikem Lošinjju. — Petindvajsetletnico službovanja je slavil v Zagrebu upravitelj mestnih davkov gosp. Virant. Gosp. Virant je rodom Slovenec iz Logatca na Kranjskem. — Na izreden način je bil te dni v Celovcu oproščen neki diurnist orožnih vaj. Izjavili so namreč, da ni sposoben za vojaštvo, ker je preveč — rejen. — V blaznico na Studenec pripeljali so jermenarskega pomočnika Pavla Wisjana, ki je nedavno v Komenskega ulicah oklal svojo ljubo, katera pa bode skoro ozdravela. — Posestnik Jan. Keržmanec je dobil dovoljenje, da sme v Bevkah pri Vrhniku prevažati ljudi čez Ljubljaničo proti voznini 4 vin. za osebo. — Prihodnji teden postavijo v Devinu skromen kamen na grob ranjkega skladatelja in učitelja Hrabroslava Volariča. — V nedeljo 19. t. m. se je ponesrečil čevljar Fran Hafner, ko je šel z božje poti s Koroškega. Na Ljubelu je padel čez visoko škarko; po zdravnikovi izjavi ima ranjen drob in je malo upanja, da okreva. — Velikanski vihar s točo so imeli dne 18. t. m. na Hrvatskem v občinah Slana, Glinska poljana in Gora. Toča je ležala na vrtovih 15 cm visoko. — Obesil se je 57letni posestnik Jakob Bozja v Podgorici, politični okraj ljubljanski.

Razne stvari.

Sramotilci sv. Alfonza obsojeni. Avgusta in septembra meseca prošlega leta je prišlo iz Stettina v Norimberg mnogo izvodov Grassmannove brošure. Na predlog državnega pravdnštva je norimberško uradno sodišče zaplenilo nekaj izvodov zaradi nenravne vsebine in sramotjenja katoliške vere, njenih naprav in običajev. Grassmann se je pritožil. Stvar je prišla pred norimberško deželno in od tod pred državno sodišče. Vse instance so potrdile zaplenbo. Razsodba državnega sodišča je tako zanimiva, da podajemo iz nje nekaj važnejših mest. Ker se

je Grassmann skliceval na to, da je napisal le dovoljeno kritiko, naglašala državno sodišče v svojih razlogih, da to ni kritika, ampak sramotenje katoliške cerkve! Grassmann trdi, da cerkev brani nenravne duhovnike; proti temu naglašala sodišče, da to ni res, ker po cerkvenem pravu so težke kazni določene za nenravne duhovnike. Grassmann trdi, da katoliška cerkev razširja nenravnost, a dokazov za to nima. V teh trditvah sramotilnih dejstev pa vidi sodišče zaničevanje katoliške cerkve. Grassmann trdi, da noben papež, noben škof in noben duhovnik ne priznava blagoslova krščanskega zakona, ampak samo njegovo fizično stran. Sodišče pa temu nasproti zatrjuje, da je zakon po katoliškem nauku zakrament, in s tem cerkev verskonravno vrednost zakona posebno naglašala. Grassmann torej tu trdi sramotilno dejstvo, katerega ne more dokazati. Grassmann trdi, da duhovniki v spovednici ne poznajo sramu. Sodišče pa priznava, da cerkev spovednikom ravno v tej točki ukazuje posebno previdnost. Grassmann trdi, da zahteva sebičnost in gospodstvaželjnost papežev, kardinalov in škofov celibat in da ti zaradi svojega gospodstva milijone duhovnikov in ženskih izročajo mukam vesti in pekla. To trditve spoznava sodišče kot zatrjevanje po ničemer dokazanega sramotilnega dejstva, kakor tudi stavek, da zahtevajo papeži in škofi, da izpovedniki pri izpovedi z nenravnimi vprašanji pridijo izpovedenca. K temu pride še to, da je izpoved po katoliški veri zakrament. Grassmannove trditve se obračajo čisto neomejeno zoper vse papeže, škofove in duhovnike katol. cerkve. Niti glede časa, niti glede kraja in oseb ni Grassmann storil kake izjeme. Iz tega sledi, da se zatrjevana dejstva ne pripisujejo toliko papežem škofom in duhovnikom, kakor rimsko-katoliški cerkvi. Sodba pravi nadalje: „Grassmannova knjiga hoče sicer biti kritika, a po nedokazanih splošnih trditvah in po njih vsebini ni več kritika, ampak sramotenje. Sodišče smatra, da služi moralna teologija Liguorijeva pisatelju samo za pretvezo, da sramoti katol. cerkev.“ K sklepu izreka sodišče sodbo, da se morajo uničiti vsi izvodi te knjige s ploščami in klišeji vred. Tako sodijo protestantski sodniki. Zato je sodba tem zanimivejša. Kaj pa pri nas v Avstriji? Tu pa katoliški (!) ljudje te grde laži trosijo dalje, v prvi vrsti „Gorenjec“, „Rodoljub“ in „Narod“. Protestantje — celo socijalno-demokratsko časopisje v Nemčiji je Grassmannove laži o sv. Alfonzu obsodilo — se sramujejo takih podlih laži in jih obsojajo, samo slovenski liberalci jih ponavljajo in trosijo mej ljudi. To je dokaz, da podležih ljudi, kot so slovenski liberalci, ni na svetu!

Bresci — mrtev. Morilec italijanskega kralja Bresci se je obesil v zaporu Santo Stefano.

Kraljica Jelena. Porod italijanske kraljice Jelene pričakujejo v najbližjem času. — Kraljici se je ponudilo dosedaj 4772 batic in nič manje dojk. Dvorni zdravnik je izbral neko krasno 23letno ženo, Magdaleno Conti, ki je pa sicer le začasno na dvoru, ker kraljica ostaje pri tem, da bo svoje dete sama dojila.

Šmarnice so strupene. Lani je umrl na Badenskem neki deček, ki je pil vodo iz kupe, v kateri so bile prej šmarnice. Steblo in cvet sta hudo strupena. Tudi potočnica je strupena.

Prvi električni čoln, ki bo vozil po beneških kanalih je dospel pred kratkim v Benetke. Izdelali so ga na Angleškem. Čoln je 56 čevljev dolg in 10 čevljev širok. Prostora ima za 50 ljudi. Imenovali so ga Alessandra Bolta. V Ameriki so električni čolni že deset let v rabi.

Najnovejše vesti.

„Slovenski List“ je bil, upije „Narod“, pri prizivni obravnavi dež. sodišča radi Tavčarja obsojen. Kakor mi vemo se je „Slov. Listu“ globa znižala za 100 krom. O zadevi radi katere smo bili obsojeni, bomo seve še razpravljali, povedali

bomo pa javnosti tudi, kako je do obsodbe prišlo. Poročali bomo seve tudi o Tavčarjevi prisegi.

Dr. Wolf Nr. 2 je nazval reški „Novi List“ dr. Tavčarja. Čestitamo g. Johann! Kupite pri Rohrmanu grablje!

Spremenjen narodni pregovor. Tavčar se je na Dunaju združil z dvema pravoslavna srbskima zastopnikoma, ki sta poslance srbskih popov in sta bila izvoljena proti dvema srbskima liberalcema. Narodni pregovor: „V . . . v sili muhe je“, se je z ozirom na to naenkrat spremenil. Sedaj se čuje: „Tavčarju so v sili dobri tudi — klerikalni Srbi.“

Tavčarjev prijatelj v zadregi. Izvrševalni odbor stranke čeških narodnih socialistov je sklenil, pozvati posl. Klofača, naj pride v Prago, kjer se mora opravičiti. Ako tega ne bode mogel storiti, ga bode stranka izključila ter bode od stranke pozvan, naj svoj mandat odloži.

Gabršček — pogorel. Včeraj je bila pri kasacijskem sodišču obravnava o tiskovni pravdi Gabrščekovi proti „Gorici“. „Gorico“ je zastopal dr. Šusteršič, Gabrščka Plantan. Kasacijski dvor je razsodil v smislu od dr. Šusteršiča dvignjene ničnostne pritožbe in je razveljavil razsodbo goriškega porotnega sodišča ter je odredil novo obravnavo pri istem sodišču.

Poslanska zbornica je včeraj zjutraj do tri četrt na 3. uro razpravljala o vladni predlogi glede uvedbe deveturnega delavnika v premogokopih in jo tudi vsprejela.

Državni zbor.

Dunaj, dne 20. maja 1901.

V zraku že dalje časa visi bojazen, da bodo novi davki vpeljani, ker so državne gospodarske zahteve vedno večje in mora finančni minister skrbeti, da dobo potrebni denar za nove izdatke.

Začetkom seje je iznenadil finančni minister dr. vitez Böhm-Baverek zbornico z načrtom zakona, ki naklada na vožne železniške listke novi davek in sicer pri normalnih železnicah s 12%, pri krajevnih železnicah s 6% in pri malih železnicah s 3% današnje vožnine. Minister računi, da bode ta naklada prinesla na leto 11 milijonov kron in ta znesek bode porabil: da se izboljša plača dnevnim pisarjem (diurnistom), da se zvišajo mirovine onim uradniškim vdovam in sirotam, kojih reditelji so pred veljavo zakona o izboljšanju uradniških plač umrli in pa, da se odpravijo mitnice. Ker je namen za porabo denarja iz nove naklade resnično dober, ni bilo čuti v zbornici nikakega nasprotja temu načrtu in vsled tega je upati, da se skoraj pomaga zgoraj navedenim potrebam.

Po tem predlogu je prišlo na vrsto drugo branje investicijskega predloga.

Dr. Silvester vpelja razpravo s kratkimi besedami in potem nastopijo govorniki.

Dr. Straucher poslanec iz Bukovine ne hvali predloga, ker investicije ne prinašajo Bukovini nikakega dobička; laška poslanca Mazorana in Basevi pa hvalita predlog in vlado, katera je pričela misel o drugi železniški zvezi s Trstom tudi dejansko izvrševati; ter protestujeta proti češki zahtevi, da bi se nameravana železniska proga le tedaj gradila, ako se zagotovi severnim kronovinam izvršitev vodnih cest.

Socijalist dr. Ellbogen ne vidi v zgradbi novih železnic nikake podpore revnejšim slojem marveč le dar bogatinom in bo glasoval s svojimi somišljeniki proti vladnemu predlogu.

Železniški minister dr. vitez Wittek razvija v jasnih potezah avstrijski železniški program, ki koče podpirati trgovino, obrtnijo in domače poljedelstvo; in prav tako posredno tudi delavske sloje in priporoča zbornici naj sprejme ta vladni predlog, ki je naperjen, da povzdigne našo državo na ono prometno stanje, koje je v drugih državah že vgotovljeno.

Češki agrarec Kubr izjavi, da njegovi somišljeniki ne bodo glasovali za vladni predlog, ker vladi ne zaupajo in pristaš nemške ljudske stranke Holter priporoča vladi naj pospešuje graditev krajevnih železnic.

S tem je bila pa zbornična seja po 8. uri zvečer končana.

Dunaj, dne 21. maja 1901.

Zbornica deluje in sicer tako, kakor da bi hotela vse dopolniti, kar je zadnja leta zamudila. Sklepa se o novih svetovnih podjetjih in o ljudskih milijonih z nekako lahkoto, da mora trezno mislečega človeka groza in strah navdajati, kakšen bo konec temu podjetju.

Edini češki Klofač je imel danes časa, da je vdaril po Nemcih. Ta govornik, ki nasprotuje brez milosti vladi, je prepričan, da je vlada podjetja, kakor je gradnja železnic in vodnih cest le zaradi tega vrgla v zbornico, da ne pridejo narodna in politična vprašanja v razpravo. Tej vladi napoveduje govornik boj z nožem in kaže, da imajo avstrijski Slovani edinega in neisprosljivega sovražnika v Nemcih iskati.

Poslanec dr. Steinwender hvali vlado in zbornico, da je pričela razpravo o gradbi železnic in zbornica sklene razpravo tako, da nastopita še glavna govornika.

Mladoček Kaftan pové, da bo glasovala češka delegacija za zgradbo železnic, ki koristi planinskim deželam in izraža upanje, da bodo pozneje poslanci iz planinskih dežel prav tako glasovali tudi za vodovodne stavbe na severu.

Nemški ljudski poslanec Dobernig izraža za planinske dežele veselje o stavbi železnic in zatrjuje vladi, da je njeno delovanje na gospodarskem polju utemeljilo v zbornici zaupanje do vlade in to zaupanje bo dalo moč vladi in zbornici.

Po tem govoru je zbornica prestopila v specijelno debato, koje je poročevalec dr. Silvester vpeljal.

Nemec Hofmann pl. Wellenhof govori o železnicah na Štajerskem in zahteva še drugo zvezo z Dunajem.

Dalmatince Perić upa, da bode zdaj tudi Dalmacija na vrsto prišla in da se bodo tudi ondi železnice gradile in zahteva v prvi vrsti progo Spljet-Krim-Novji.

Vitez Berks, član slovanskega kluba govori o krajnih železnicah, ki vodijo iz Ljubljane v Novo Mesto in na Kočevsko, potem iz Št. Jurja na Slatino in Krapino in izreče upanje, da se tudi za Štajersko zboljšajo časi.

Glavni govornik Kienmann se tudi poteguje za štajerske železnice in Poljak Romanowicz hvali gradenje železnic, ki bodo v zvezi z vodnimi cestami, pomagale Avstriji na noge.

Zbornica je potem sprejela član I. zakona.

Dunaj, dne 23. maja 1901.

Državni zbor je pokazal danes, koliko zamore vstrajnost in dobri namen. Od 10. ure dopoldne do 1. ure po polnoči se je z malim presledkom razpravljalo, govorilo, glasovalo in le malo zabavljalo.

Zbornica je pričela z nadaljevanjem razprave o gradbi železnic.

Nemški naprednjak dr. Licht je govoril o prometnih zadevah na Moravskem in njegov pajdaš vitez Dierzer razpravlja o potrebi Pyruske železnice. Poslanec Mosdorfer zahteva gradbo Aspangske železnice, Perathoner pa one iz Merana v Mals in tako posamezni govorniki razkladajo svoje krajevne razmere, dokler zbornica ne sklene, da se razprava o § 2—4 konča in da imata le še glavna govornika besedo.

Slovenski poslanec Pogačnik pojasnuje železniške razmere na Kranjskem in povdarja, da Kranjska ne smatra zgradbo nove železnice preko malega dela gorenjske strani za nikako posebno pridobitev, kajti gradila se bo ondi druga proga iz nemških kronovin le za to, ker se drugod ne more, torej ne da bi se Slovincem s tem kaj posebno ustrezalo. Govornik graja, da bi se gradila postaja mesto v Rečici, kakor je bilo začetkoma nameravano, v neki pustini nad Bledom in zahteva, da naj se gradi že zdavnej obljubljena krajevna železnica iz Kranja v Trzič, ter da naj se nadaljuje dolenska proga od Straže naprej. Konečno popisuje govornik slabe postajniške stavbe ob železnicah ter preziranje narodnih zahtev po vodstvu v Beljaku.

Drugi glavni govornik dr. Ofner pa razpravlja razmerje vlade proti delavcem in zahteva,

da naj se pri novih stavbah ne gleda samo na podjetnike, marveč tudi na delavce.

Nato je zbornica sprejela § 3—4 zakona in nadaljevala se je razprava o članih 5—7.

Dr. Exler zagotavlja, da bo druga železniška zveza s Trstom povzdignila trgovino v tem mestu in Dalmatince Biankini zahteva od vlade, da naj prične zopet pogajati se z Ogrsko zaradi gradbe proge Knin-Novji.

Poslanca Schrafl in dr. Licht pojasnujeta svoje razmere in dr. Ellbogen socijalist napada po stari navadi teh ljudi vlado in druge stranke ter prisili ministra dr. pl. Witteka, da mu odgovarja.

Ob 5 uri predsednik pretrga sejo za 2 uri in po novem sestanku zbornice se prične razprava o deveturnem delavniku pri premogarijih.

Socijalist Schuhmeier zahteva osemurni delavnik in njega podpira kršč. soc. Schoiswohl.

Poljedelski minister pl. Giovanelli zagovarja stališče vlade in zatrjuje, da vlada svoj predlog ne more spremeniti.

Govorili so Schramck, Luksch, a čutilo se je, da so živci že razburjeni in predsednik je prekinil zborovanje ob 12 uri 35 min. zjutraj.

Delegacije.

20. t. m. so se pričele pa tudi delegacije, v koje so poslali kranjski poslanci dr. Šusteršič-a.

Izvoljena sta knez Ferdo Lobkowitz za predsednika in vitez Javorski za podpredsednika in potem so se sestavili navadni parlamentarni odseki in prebrale so se razne interpelacije. Med temi so zanimale posebno one, koje so prišle od nemških Wolfovcev. Ti zahtevajo:

1.) da naj prevzame naša vlada posredovanje med Angleži in Buri.

2.) da naj se opraviči minister za javne zadeve, zakaj da so se prodajali konji in izvažali iz Avstrije Angležem za bojevanje proti Burom? in

3.) da naj se priklopita Bosna in Hercegovina ogrski kroni.

Prijatelji in zavezniki tako zvanih kranjskih slovenskih liberalcev — zahtevajo toraj, da naj se razcepijo Jugoslovani. — V lepi družini najdejo ljubljanski oziroma kranjski mestni volilci svoje poslance. Ali ni to sramota za Ljubljano in tudi za celo deželo?

Poslanci kat. narodne stranke so zahtevali danes pod načelstvom Povšeta, da naj vlada zgradi železnico iz Kranja v Trzič in iz Trebnja v Št. Janž in so predložili po poslancu Pogačniku prošnjo za podporo pogorelcem v Gornji Vasi nad Škofjo Loko.

Opoldne so bili sprejeti od cesarja člani letošnje delegacije. Cesar je odgovoril na pozdrav predsednikov z daljšim odgovorom in potem so prišli posamni delegatje v posebni razgovor s cesarjem. Slišale so se iz ust Njih Veličanstva pohvalne besede, da zopet deluje zbornica. Čehi so se zanimali za politički razvoj narodov, Lahji so pa izrekli svoje želje, da bi se jim privolilo vseučilišče v Trstu. Poslanec dr. Šusteršič je bil vprašan, če je prvič v delegacijah in potem so se slišale iz cesarskih ust pomilovalne besede, da so Kranjsko zadnje leta razne nesreče zadele.

Tako so delegacije vpeljane in mirno se bodo izvršile, ako ne bodo nemški radikalci svetovne politike pretiravali.

Poslano

soc. dem. agitatorju Jožefu Kopaču.

Na Jesenicah ste hnjaskali delavce zoper mene s tem, da ste jim kvasili: Jaz sem mliča na sredi ceste popustil, ker se mi ni za pogreb naprej plačalo. Ker to ni res, kvalifikuje se ta trditev kot laž in obrekovanje. Naši delavci se vam tudi lepo zahvalijo, ker ste jim svetovali, naj bodo kakor kozli.

Jesenice, 24. maja 1900.

Martin Škerjanec,

kaplan.